

Европейски съюз
Европейски фонд за
регионално развитие
Кохезионен фонд

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013”

Решения за
по-добър живот

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ-ПАЗАРДЖИК
БЕНЕФИЦИЕНТ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2007-2013 г.”

КОНСОРЦИУМ „ПРИЗМА-НИШАВА” – ИЗПЪЛНИТЕЛ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА С
ВЪЗЛОЖИТЕЛ РИОСВ-ПАЗАРДЖИК

ФАУНИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ В РЕЗЕРВАТ „МАНТАРИЦА“

ЕКСПЕРТЕН ДОКЛАД – БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ

АВТОРИ: ТОШКО ЛЮБОМИРОВ, ТЕОДОРА ТЕОФИЛОВА

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007 - 2013

Министерство
на околната среда и водите

Проект „Изпълнение на дейности по устойчиво управление на резервати
„Купена”, „Мантарица”, „Беглика” и „Дупката”, одобрен за финансиране по
приоритетна ос 3 „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие”
на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. УВОД	3
2. МЕТОДИ	5
3. ТАКСОНОМИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ.....	5
4. ТАКСОНИ С КОНСЕРВАЦИОННА ЗНАЧИМОСТ	6
5. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА	6
6. ЗАПЛАХИ И НЕОБХОДИМИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ	7
7. ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА	7

1. УВОД

Анализът на литературата върху съобщения на безгръбначни животни от резервата показва установяването на 34 вида артроподи от два разряда и две семейства. Данните за съобщените видове са за периода 2009-2011 година и не претендират за изчерпателност.

Таблица 1. Видове безгръбначни животни в района на резерват „Мантарица“ по данни от литературата.

Вид	Семейство	Разред	Клас	Тип	Източник
<i>Abax ovalis</i> (Duftschmid, 1812)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Amara familiaris</i> (Duftschmid, 1812)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Amara lunicornis</i> Sciödt, 1837	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Amara nitida</i> Sturm, 1825	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Metallina lampros</i> (Herbst, 1784)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Calathus fuscipes</i> (Goeze, 1777)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Calathus melanocephalus</i> (Linnaeus, 1758)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Calathus metallicus</i> Dejean, 1828	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Carabus convexus</i> Fabricius, 1775	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Carabus hortensis</i> Linnaeus, 1758	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Carabus intricatus</i> Linnaeus, 1761	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Carabus montivagus</i> <i>montivagus</i> Palliard, 1825	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Carabus violaceus</i> <i>azureus</i> Dejan, 1826	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Cicindela campestris</i> Linnaeus, 1758	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Cybrus semigranosus</i> <i>balcanicus</i> Hopffgarten, 1881	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Limodromus assimilis</i> (Paykull, 1790)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.

Вид	Семейство	Разред	Клас	Тип	Източник
<i>Molops alpestris</i> (Dejean, 1828)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Molops dilatatus</i> Chaudior, 1868	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Molops rhodopensis</i> Apfelbeck 1904	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Ocydromus dalmatinus</i> (Dejean, 1831)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Ocydromus rhodopensis</i> (Apfelbeck 1902)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Ocydromus tibialis</i> (Duftschmid 1812)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Philochthus biguttatus</i> (Fabricius, 1779)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Platynus scrobiculatus</i> (Fabricius, 1801)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Pseudoophonus griseus</i> (Panzer, 1796)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Pseudoophonus rufipes</i> (De Geer, 1774)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Pterostichus niger</i> (Schaller, 1783)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Pterostichus oblongopunctatus</i> (Fabricius, 1787)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Tapinopterus balcanicus</i> Ganglbauer, 1891	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Trechus quadristriatus</i> (Schrank, 1781)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Xenion ignitum</i> (Kraatz, 1875)	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Kosstova, 2007.
<i>Bryaxis simoni</i> (Reitter, 1880)	Staphylinidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Bekchiev, 2011.
<i>Dicentrius emrischi</i> Besuchet, 1999	Staphylinidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Bekchiev, 2011.
<i>Plectophloeus nubigena</i> (Reitter, 1877)	Staphylinidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	Bekchiev, 2011.

2. МЕТОДИ

Теренните изследвания са проведени по трансектен метод, съчетани с наблюдения на място или събиране на материал, който впоследствие е идентифициран от съответни специалисти по отделните групи безгръбначни животни.

3. ТАКСОНОМИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

От установените десет вида безгръбначни животни с най-широко разпространение и устойчиви популации се явява епигеобионтния вид мравка *Formica pratensis*, който е установен повсеместно в резервата без да съжителства с близкия вид *Formica lugubris*. На редица места беше установен дендробионтния вид *Sinodendron cylindricum*, който е сравнително рядък и неговата констатация на места е свидетелство за добре запазени устойчиви горски масиви. Останалата част от видовете са типични епигеобионти с широк ареал и висока екологична пластичност.

Установените видове покриват теоретично цялата територия на резервата като част от ареала си. Въпреки установяването на определени места на висока численост на популации от един или друг вид, не може да се дефинират ключови местообитания за нито един от тях – те са толкова подходящи колкото и всички останали от територията на резервата или извън нея в непосредствена близост.

Таблица 2. Списък на установените видове безгръбначни животни в района на резерват „Мантарица” с информация за точкови находища.

Вид	Семейство	Разред	Клас	Тип	Находище
<i>Ortbetrum albistylum</i> (De Sélys Longchamps, 1848)	Libellulidae	Odonata	Insecta	Arthropoda	41°56'34"N 24°05'16"E
<i>Pholidoptera aptera</i> (Fabricius, 1793)	Tettigoniidae	Orthoptera	Insecta	Arthropoda	41°56'17"N 24°05'12"E
<i>Camponotus herculeanus</i> (Linnaeus, 1758)	Formicidae	Hymenoptera	Insecta	Arthropoda	41°56'07"N 24°07'05"E
<i>Myrmica ruginodis</i> Nylander, 1846	Formicidae	Hymenoptera	Insecta	Arthropoda	41°56'07"N 24°07'05"E
<i>Tertamorium caespitum</i> (Linnaeus, 1758)	Formicidae	Hymenoptera	Insecta	Arthropoda	41°56'07"N 24°07'05"E
<i>Leptothorax semiruber</i> Er. André, 1881	Formicidae	Hymenoptera	Insecta	Arthropoda	41°56'07"N 24°07'05"E
<i>Sinodendron cylindricum</i> (Linnaeus, 1758)	Lucanidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	41°55'24"N 24°05'59"E
<i>Anoplotrupes stercorosus</i> (Scriba, 1791)	Geotrupidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	41°55'44"N 24°08'00"E
<i>Carabus intricatus</i> Linnaeus, 1761	Carabidae	Coleoptera	Insecta	Arthropoda	41°55'47"N 24°06'38"E
<i>Amphipyra tragopoginis</i> (Clerck, 1759)	Noctuidae	Lepidoptera	Insecta	Arthropoda	41°55'07"N 24°07'26"E

4. ТАКСОНИ С КОНСЕРВАЦИОННА ЗНАЧИМОСТ

В резервата е регистриран 1 приоритетен за опазване вид – *Sinodendron cylindricum* (Linnaeus, 1758).

5. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

СТЕПЕНИ: + - ниска   ++ - средна   +++ - висока

Уязвимост

Организова група	Степен	Причини / Основания	Необходимост от мерки
ФАУНА			
Безгръбначни	+	Фауната от безгръбначни животни като цяло не е уязвима, поради устойчивите условия в хабитатите и непосредствената близост на подобни или идентични хабитати на обширна площ.	Препоръча се мониторинг на състоянието на популациите при вида <i>Sinodendron cylindricum</i> на територията на резервата.

Рядкост

Организова група	Степен	Причини / Основания	Необходимост от мерки
ФАУНА			
Безгръбначни	+	В резервата няма установени видове ограничено разпространени или оценени като консервационно значими.	Не са необходими.

Естественост

Организова група	Степен	Причини / Основания	Необходимост от мерки
ФАУНА			
Безгръбначни	+++	Безгръбначната фауна се характеризира с висока степен на естественост.	Не са необходими.

Типичност

Организова група	Степен	Причини / Основания
ФАУНА		
Безгръбначни	+	Безгръбначната фауна на резервата е с ниска степен на типичност. Характерно е наличието на широкоареални, политопни видове.

Размери

Организова група	Степен	Причини / Основания	Необходимост от промяна в
------------------	--------	---------------------	---------------------------

			границите на резервата
ФАУНА			
Безгръбначни	+++	Територията на резервата в настоящите си граници е достатъчна за оптималното съществуване на популациите на много от видовете безгръбначни животни.	Не са необходими.

Биологично разнообразие и консервационно значение

Организова група	Степен	Причини / Основания
ФАУНА		
Безгръбначни	+	В резервата е регистриран 1 приоритетен за опазване вид (<i>Sinodendron cylindricum</i> (Linnaeus, 1758)).

Стабилност и нестабилност

Организова група	Степен	Причини / Основания	Необходимост от мерки
ФАУНА			
Безгръбначни	+++	Популациите са в стабилно състояние, не са повлияни от антропогенен натиск.	Не са необходими.

6. ЗАПЛАХИ И НЕОБХОДИМИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ.

Не са регистрирани заплахи за безгръбначните животни в резервата.

7. ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Bekchiev, R. 2011. A study of the Pselaphinae (Coleoptera, Staphylinidae) in the Rhodope Mountains (Bulgaria). In: Beron P. (editor). Biodiversity of Bulgaria 4. Biodiversity of Western Rhodopes (Bulgaria and Greece) II. – Pensoft & National Museum of Natural History. Sofia: 267-278 (1-351).
- Kostova, R. 2009. Ground beetles (Coleoptera: Carabidae) in Two Biosphere Reserves in the Rhodope Mountains, Bulgaria. – Acta zoologica bulgarica, 61: 187 – 196.